

MOGU LI AKADEMSKI OBRAZOVANI CRKVENI GLAZBENICI PRONAĆI SVOJE MJESTO U LITURGIJSKOM PASTORALU?

Dvadeset i drugog mjeseca studenog slavimo spomendan svete Cecilije, nebeske zaštitnice crkvenih glazbenika. Pojam crkveni glazbenik/glazbenica obuhvaća više djelatnih uloga vezanih uz glazbeno oblikovanje liturgije Crkve, a to su pjevači, orguljaši, zborovođe, moderatori pjevanja, svirači različitih glazbala, dirigenti. No, jesu li baš svi instrumentalisti i pjevači u crkvi ujedno i crkveni glazbenici? Je li sva glazba koju slušamo za vrijeme liturgijskih slavlja liturgijska? Ulažemo li u liturgijsku glazbu? Cijenimo li uistinu akademski obrazovane crkvene glazbenike? Jesmo li nesmotrenim podvizima i neuređenim sustavom honoriranja/zapošljavanja crkvene glazbenike sveli na volontere kojih je sve manje? Ima li ovakav (ne)uređeni sustav svoj rok trajanja?

Ovo su samo neka od pitanja koja se postavljaju u krugovima studenata crkvene glazbe, akademski obrazovanih crkvenih glazbenika, ali i akademski obrazovanih glazbenika općenito. Kako prevladati problem krize pomanjkanja crkvenih glazbenika koji je uvelike zahvatio prostore lijepe naše i što sve nudimo osobama koje vrše službu crkvenog orguljaša pokušat ćemo odgovoriti ovim kratkim prikazom koji je proizašao iz oslušivanja potreba osoba koje obnašaju službu crkvenog glazbenika.

1. Službu crkvenog glazbenika u župnim, redovničkim i biskupijskim središtima vrše akademski obrazovani crkveni glazbenici.

Središnja i jedina visokoobrazovna akademska ustanova za školovanje cr-

kvenih glazbenika u Hrvatskoj je Institut za crkvenu glazbu Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koji pruža prijediplomski studij Crkvena glazba, diplomski studij Crkvena glazba - glazbena pedagogija, te diplomski studij Crkvena glazba - gregorijanika. Završetkom studija student stječe titulu magistra crkvene glazbe. Osim glazbenih znanja, studijski program osobitu važnost pridaje liturgijsko-teološkim kolegijima čijim proučavanjem i studiranjem studenti dobivaju sve neophodne kompetencije koje propisuju studijski programi studija Crkvene glazbe u Europi. Dakle, završetkom studija Crkvene glazbe u Zagrebu studenti dobivaju jednakovrijednu diplomu poput one stečene na Institutu u Rimu, Beču i drugim gradovima. Zahvaljujući razboritom vodstvu Instituta postignuta je međuinstitucionalna suradnja s Muzičkom akademijom Sveučilišta u Zagrebu.

Postavlja se pitanje gdje je mjesto magistra crkvene glazbe u našim biskupijama? Pogledamo li samo na biskupijska središta možemo uočiti da čak ni sve katedrale nemaju zaposlene akademski obrazovane crkvene glazbenike, a da se ne spominju svetišta u kojima bi se osobito trebala njegovati kvaliteta i ispravnost glazbenog djelovanja. Kako ne postoje natječaji, a ni radno mjesto crkvenog glazbenika, većina istih zapošljava se na radnim mjestima uz koja, volonteri ili honorarno, vrše službu crkvenog glazbenika u župama. Možda bi se moglo i trebalo više vremena posvetiti uređenju sustava zapošljavanja crkve-

nih glazbenika što bi automatski dovelo do porasta broja onih koji žele studirati crkvenu glazbu na Institutu za crkvenu glazbu. Svjedoci smo pomanjkanja nastavnika glazbene kulture u manjim sredinama. Zašto se ne bi crkvene glazbenike – glazbene pedagoge zaposlilo na pola radnoga vremena u školi, a pola u župi ili slično?

Idealizirano i pomalo utopijski gledamo i slušamo svjedočanstva kolega crkvenih glazbenika iz zapadnih zemalja (Austrija, Njemačka, Francuska...) koji su na neodređeno zaposleni pri župama, redovničkim zajednicama ili pak biskupijskim središtima. To je svakako razlučujuće u odnosu na tretman crkvenih glazbenika u Hrvatskoj. Zapad nije uvijek i u svemu najuzorniji, no u ovome slučaju može nam poslužiti kao primjer boljem usmjeravanju i aktiviranju crkvenih glazbenika u našim biskupijama.

2. Službu crkvenog glazbenika u župnim, redovničkim i biskupijskim središtima vrše akademski obrazovani glazbenici.

Akademski obrazovani glazbenici svojim profesionalnim glazbenim znanjima uvelike mogu i trebaju pomoći očuvanju i razvitku crkvene i liturgijske glazbe. Mnogi su to činili i čine kroz svoja pisana djela, u radu sa zborovima, sviranjem i drugim profesionalnim glazbenim aktivnostima. Akademski obrazovani glazbenici koji vrše službu crkvenog glazbenika imaju potrebu za češća suočavanja s teološkom misli, liturgijsko-teološkim temama i produbljivanjem znanja o liturgiji općenito. U ovoj situaciji veliku ulogu i odgojnu zadaću trebali bi imati Uredi za crkvenu glazbu pri (nad)biskupijama koji svojim organiziranim radom i stručnim vodstvom moraju doprinijeti boljitku kvalitete liturgijske glazbe svojih biskupija. Ovdje također pronalazimo mjesta za poboljšanje s obzirom na to da određene biskupije nemaju svoje urede za crkve-

nu glazbu, a one koje ih imaju trenutno ne pružaju mogućnosti bilo kakvih formalnih načina učenja. Hvalevrijednom inicijativom smatramo činjenicu da pojedini Uredi za crkvenu glazbu redovito organiziraju seminare za crkvene glazbenike.

3. Službu crkvenog glazbenika u župnim, redovničkim i biskupijskim središtima vrše osobe sa završenom srednjom glazbenom školom.

4. Službu crkvenog glazbenika u župnim, redovničkim i biskupijskim središtima vrše osobe sa završenom osnovnom glazbenom školom.

5. Službu crkvenog glazbenika u župnim, redovničkim i biskupijskim središtima vrše samouke osobe.

Potrebno je napraviti kvantitativno istraživanje kojim bi se dobila barem aproksimativna slika stupnja obrazovanosti u kontekstu nabrojanih skupina osoba koje vrše službu crkvenih glazbenika. Mnogi svećenici žele uposliti stručnu i osposobljenu osobu na mjestu službe crkvenog glazbenika, no nažalost, ili zbog financijskog stanja, a često puta je to razlog i da se uposli samouki svirač naspram osobe koja ima akademsko glazbeno obrazovanje, ili zbog nepostojanja takve osobe u bližoj okolini prepušteni su snalaziti se s onim ljudima koji se daju na raspolaganje. U takvim slučajevima sami bi župnici trebali voditi brigu o redovitom usavršavanju, neformalnom obrazovanju i glazbeno-liturgijskom napredovanju istih osoba. Praksa nam pokazuje kako je i ovo utopijsko slovo na papiru. Dovoljno je pogledati nekoliko televizijskih prijenosa i uvjeriti se u činjenicu da službu crkvenog glazbenika najvećim dijelom vrše osobe bez idejnih zamisli o liturgijsko-glazbenim normama. Tako nerijetko nedjeljnu euharistiju vežemo uz obiteljski ručak s “Fala ti Bože za ovaj dan”.

No, pružamo li dovoljno neformalnog obrazovanja osobama koje vrše službu crkvenog glazbenika? Trebamo li redovito poticati naše zborovođe i orguljaše na dodatna usavršavanja i učenja?

Ovo su također pitanja koja zahtijevaju puno veću senzibilnost od strane vodećih ljudi Crkve u Hrvatskoj. Potrebni smo učinkovitije koordiniranosti vodstva Crkve, institucija, akademski obrazovanih glazbenika koji brižno prate glazbeno-liturgijsko djelovanje. Katehete i vjeroučitelji u školama dobivaju kanonske mandate, zašto isto ne bismo pokrenuli i na području crkvene glazbe?

Od obrazovnih edukacija na području crkvene glazbe Institut za crkvenu glazbu u svojem programu cjeloživotnog obrazovanja nudi studij Liturgijska glazbena kultura koji u razdoblju od dvije akademske godine polaznike usmjerava na bolje razumijevanje liturgije i liturgijske glazbe.

Osim Instituta za crkvenu glazbu Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, krovne institucije odgovorne za liturgijsko-glazbeni puls su Hrvatski institut za liturgijski pastoral pri HBK (dalje: HILP), te Hrvatsko društvo crkvenih glazbenika (dalje: HDCG). Jednako kao i HILP, HDCG redovitim ažuriranjem svojih stranica omogućava korisnicima uvid u brojne publikacije, prijedloge za glazbeno oblikovanje li-

turgijskih slavlja, uvid u razne liturgijske dokumente i slično.

HDCG, sa sjedištem u Zagrebačkoj nadbiskupiji koja nema svoj Ured za crkvenu glazbu, okuplja nabrojene skupine osoba koje vrše službu crkvenih glazbenika. Kroz različite susrete, seminare i radionice Društvo pokušava angažiranjem akademski obrazovanih crkvenih glazbenika dati na uvid mogućnosti napretka svakog pojedinca angažiranog pri župnim, redovničkim ili pak biskupijskim središtima. Želja HDCG-a je možebitno proširenje svoga djelovanja na podružnice diljem Hrvatske biskupske konferencije, ali i šire.

Zajedničkim djelovanjem i većim angažmanom akademski obrazovanih crkvenih glazbenika možemo i moramo doprinijeti očuvanju *musicae sacrae*. Interes za crkvenu i liturgijsku glazbu ne jenjava. Ponekad su osobe koje vrše službu crkvenog glazbenika prepuštene same sebi pa se i iz (ne)znanja često potkrađu pogrešne glazbeno-liturgijske smjernice. Boljom organizacijom institucija, većim angažmanom akademski obrazovanih crkvenih glazbenika koje svaka biskupija ima te osobnom suradnjom istih biskupijska središta trebala bi omogućavati učestalije susrete osoba koje vrše službu crkvenih glazbenika kako bi se zapostavljeno malim koracima počelo obnavljati.

OTPJEVNI PSALMI

Dugogodišnji dirigent mješovitog katedralnog zbora u Zagrebu dr. Vladimir Babuš objavio je travnju ove godine zbirku pod naslovom *Otpjevni psalmi za liturgijsku godinu A, B, C*. Psalmi su oduvijek bili moćna inspiracija crkvenim ali i svjetovnim glazbenicima pa je tako i ova zbirka svjedok velikog angažmana i volje autora da njegovi psalmi ugledaju svjetlo dana i da dođu u ruke voditeljima crkvenog liturgijskog pjevanja koji će ih rado koristiti u liturgijskom pjevanju slaveći Gospodina. Knjiga se može nabaviti u knjižari sv. Antuna.

